

kalpam jastrahbā gadā kahdas diwdesmit sefchās nedekas muischā, retati ik pa diwpabfsmiit deenām — seftinas deenas muischā. Algād fchā algā swahristās maija, junijs, julija un augusta mehnefchōs starp 50 un leelakais — 80 kapeifām par deenu. Wispahrigi gahjeju algas paaugstinafchanās Tukuma aprinkī leelgruntneežibā pēzu, sefchū gabu laikā (1895.—1899.) bijusi deesgan neewehrojama, ap 5 lihds 15 rubļu.

Par sooleem, kas teek sperti, lai pamudinatu kalpus us weenas weetas dñishwot un wispahrigi par kalpu apgahdachanu nespahjibas gadijumā, no Struteles muischhas ralstia: „Stingru nosazijumu par strahdneeku apgahdibū wezuma deenās nar, bet ir eerihlota wehela rinda nodarboschanās weetu, kur iskalpojuſchhi gahjeji war fo eepelnit, kamehr tee spehjigi strahdat. Peem. pee lopu kopschanas, stallōs, dahrſōs un t. t. Leels eespaids us kalpu palitschanu ir — kalpu plawām. Laudis paſchhi tās apmehſlo un eekopj, id la tās daschreis loti augligas. Zaur to daschi wezaki kalpi teek pamudinati palikrees us weenas weetas, lai ſchi darba auglus waretu atdot ſawam dehlaam waj ſnotam, — zitam wiſch to nenowehl. Zaur ſlimibu nespahjigee kalpi, tapat ari nomivuscho kalpu atraiſnes dabun pilnigu algu lihds gada beigām. Semeskalpi pee lauku darbeem Strutelē neteek peelaisti, tamdehſt la darba deweju un strahdneeku intrefes ſche heefshi pretejadas. Paſtahwigi zelās turefchana, la kalpam jaſtrahdā muischā, kamehr wina paſchha labiba us lauka aifeet bojā. Pee feena plaujas tā ir norunats, la kalps, tillihds ahholinſch ewahlts muischā, yats war iſwehlet laiku, kad ſawu feenu plaut un nokopt.” — Smuku muischa eeteiz kalpeem labak goru tureschanas weetā dot peenu. Zhpachhi kalpi eſot ar ſcho kahrtibu loti apmeerinati.

Wehl sahds wahrds par grahmatas beigās peewesteem parauga kontrakteem. Sawā sīnā tee ir wehsturigi dokumenti un schehl, ka wiwu naw no agraleem laikeem. „No rihta darbs sahkams ar faules lehkschanu un wakarā beidsams ar faules noeefchanu. Bes usrauga atwehles naw brihw no darba ateet. No Jurgeem lihds 25. julijam ehfchanai un atpuhtai ir 1 stunda brokastim, 2 stundas pusdeenai un $\frac{1}{2}$ stunda launagam. Wehz tam til pusdeenai stunda.“ Kartupelus nonemot — wiham waj seewai jaſalafa par deenu 12 puhri, par katu puhru wairak — dabun 3 kap. atlīhdsibas. „Kalu seewām janahē pehz kahrtas pee wēchās māsgāfchanās“... tahdas deenas sahds 3 no rihta, beidsās — 8 wakarā, t. i. darbs turpinājās 18 stundas, par ko dabun — 20 waj 40 kapeiku par deenu... Ir jau kālpam ari pa 6 brihwdeenām gādā. Kontrakts beidsās tā: „Šcho deenesta lihgumu apnemdamēes pee-nahzigi īpildit, galwojam ar sawu loni un mantību un apstiprinam ar sawu parafstu.“ (Jaun-Aluzē.) Wehl pahris intresantu iswillumu no parauga kontralta Jaun-Mokās. Wisspirms par seeweeshu darbu... „Pee kulschanas seewām jastrahā lihds ar wiham no rihta agri lihds wehlam wakaram bes jebtahdas īhpāfhas atmakhas. Kad weena seewa bes ūlības nenahtu, kad pagehr, no paſcha rihta pee darba, wiswairak pee-beeſchu ūlahdīšanas, tad winai kātrureis teek weena deena pee-rehkinata.“ „Kad kāps, kārš jau ūlīhdsis, atkal naħk usteikt un grīb zitur lihgumu taisit, tad winam lihds 23. janwarim jamakā dubulta rokas nauda atpakā; bet no 23. janvara lihds 23. aprīlim winam jamakā strahpe no 5 rubli.“ — Salihbsinot kontralta Wahzu walodas telsītā ar Latweeshu walodas, nereti tas nefaslaan. Tā ščini paſčā kontraktā par augščam mineto kulschanu Wahzu walodā fajits, ka seewām jastrahā tik lihds wakaram, turpretim Latweeshu telsītā — lihds wehlam wakaram. Pee ka te turetees? L.

Cirrus finus.

Rīga, 10. novembrī. **Vabibaš tīrgū zenaš stiņgrāšas**, pēcē-
dumi maiss. **Malkaja rūsfī**, **streewu**, 120 mahrz. **Ķmagi**, 75 sap. **pudā**,
Kursemes un schahweti — 73 sap. **pudā**. **Āweežhi**, **Kursemes un**
schahweti, **pehž labuma**, 86—92 sap. **pudā**, **meeschī**, **Kursemes**, 110
mahrz. **Ķmagi**, 80—82 sap. **pudā**, **schahweti**, 100 mahrz. **Ķmagi**, 78 sap.
pudā, **ausaš**, **neschahwetāš**, **widejāš** 82 sap. **pudā**, **streewu**, **labačāš**,
83—90 sap. **pudā**. **līnfehlaš**, **parastāš**, 185 sap. **pudā**.

Nigas pahrtikas pretſchu tīrgū bij ſchahbas zenaſ. Maſ-
faja: rupja maije, 2—2½ lap. mahrz., baltmaife, 4—5 lap.
mahrz., wehrſcha gala 7—14 lap. mahrz., teka gala 8—20 lap.
mahrz., jehra gala, ſchahweta, 7—10 lap. mahrz., zuhfas gala,
ſwaiga, 13—17 lap., ſchahweta 16—22 lap. mahrz., tauſli, 17—20
lap. mahrz., ruſju miltu 80—85 lap., puſs ſweeſchu miltu
180—280 lap., meeschu putraim u 4—7 lap., mahrz., auſu put-
raim u 6—7 lap., mahrz., griflu putraim u 4—6 lap., mahrz., gruh b'u
putraim u 4—7 lap. mahrz., ſtops ſwaiga peena 8—10 lap., nofre-
jots 5—6 lap., ſtops kreima, ſkahba 60—80 lap., falda 25—30 lap.,
1 mahrz., Albita peena — mahrz., ſweesta 30—44 lap., mahrz., me-
dus 30—40 lap., muža filku 21—28 rbt., 1 fahls nehgu 80—140
lap., 100 ſchahw., brehilinu 25—35 lap., ſchols oiu 115—180 lap.,
tihars 250—300 lap., 1 joſs, founta, 110—150 lap., 1 pihe 60—
90 lap., 1 wiſta 40—70 lap., vahris jaheku 50—100 lap., puſs
fartuvelu 35—40 lap., puſs lahku 50—65 lap., puſs burkannu
35—45 lap., puſs beeſchu 35—50 lap., puſs ſih polu 70—90 lap.,
puſs firku, pelefo, 150—320 lap., baſto 160—240 lap., puſs pupu
160—240 lap., puſs dahrſa pupu 200—240 lap., 1 galv. lahpotſu
5—12 lap., 1 ſtops ſkahbu lahpotſu 8—12 lap., 1 ſchols peterfilju
40—70 lap., birlowo ahbolina 5—5½ rbt., birlowa feena 4½—
5 rbt., birkawa falmu 225—250 lap.

	<i>Widsemes:</i>	<i>Kurjemes:</i>	<i>Leijchu:</i>
Jins-Kroni . . .	48—49 rbt.	44—45 rbt.	42—43 rbt.
Smalsee . . .	42—43 "	38—39 "	36—37 "
Viib-Kroni . . .	36—37 "	32—33 "	30—31 "
Brahka . . .	21—22 "	20—21 "	19—20 "
Drehbanti . . .	17—18 "	16 "	15—16 "

Weltkunsturfe.

Riga, 9. novembrī 1901.
 par 10 māhrz. sterl. us Londonu 3 mehn. à dato 93 r. 40 f.
 " 100 Bahzu walsis markam us Berlini 3
     mehn. à dato 45 " 76 "
 par 100 franku us Parīzi 3 mehn. à dato 37 " 17½ "

G u n d i.

Sv. Peterburgā, 9. novembrī 1901.
Mahrdeiv. Galibats.

Velselju kurfs, Londonas 3. m.	Dahreis. Saldigis.
4 1/2% walstis rente	93.80
5 1/2% premiju ajsnehm, 1. išlaib. 1864. g. . .	470
5 1/2% " 2. 1866. g. . .	347
5 1/2% Fil. ūbum. muīšņu agrarbant.	245 1/2
4 1/2% Šk. Peterb. vilš. hīv. b. Fil. ūbumies	92
4 1/2% Harkovas agrar. bantus ūblu ūbumies	91 1/4
Greenu-Baltijas maģonu fabrikas aizjās . .	926

No. 1475.

Netizamas leetas noteek Anglijā. Londones muitas valdes saguhtstijus has tāhdu twailoni, kutsch no Londones wedis Buhrem pahrtikas lihdsellus un lara eerotkus. Lai slehptu

newesala, neaiskamejis lordu Ritscheneri no wina svehra darba, Israibitee ar sahdu tugi nosuhtiti us Eiropu. Magandā, sahdas 30 juhdses no Delagojas dselfzela, notisuschi peezi faslimshanas gadijumi ar mehri. Kapsemes deenwidus apgabalōs jau wairak deenas vlojotees brefmiga wehtra. Rodaritee saudejumi pilsehtas un ostas wehl neaprehkinami. No Brody (Austruma - Galizija) siro, ka tur teelot eelahdeti satru deenu wairak simtu Kreewijā uspirktu sirgu nosuhtishanai us Deenwidus-Afriku Anglu armijas wajadsibām. Rahdu 20 sirgu uspirzeju atrobotees bāshadās gubernās.

No eeksfchsemèm.

No Peterburgas. Genehmumi no krona brandwihna monopola. Kremu mehneshrakfis „Westnik's Zewropi“ sawā nowembra burtnīzā pāneeds peewilzīgu rafstu par krona brandwihna monopolu. 1832. gadā kromis eenehmis no dzehreenu nodokka $33\frac{1}{2}$ miljona rubļu, 1861. g. — $126\frac{1}{2}$ milj. rubļu, bet 1899. gadā — 421 milj. rubļu (atzīses 310,5 milj. rubļ., no pahrdotā brandwihna — 110,7 milj. rubļu), jeb apmehrām $\frac{1}{3}$ daļa no wiſeem walstis eenehmumeem. Stipri audsis ari brandwihna patehrīsch, ihpāſchi pēhā monopola eeweschanas. Tā laikā no 1898. līhds 1899. gadam brandwihna patehrīsch pawairojees par wairak nekā diwi miljoni wedru, proti 1899. gadā 35 gubernās, kur bijis eewests monopolis, pahrdots 33,980,052 wedri 40-graždiga brandwihna. Ģewehrojams ari tas, ka pat bāds neklawē dzerschanu. Tā no Saratowas gubernas siņo, ka tur, neskatoees uš nerāschu, krona brandwihna bobs fchoruden, diwu nedeku laikā, pahrdewusi wairak, nekā par 2000 rubļu brandwihna. To eewehrojot, Saratowas semstes ahrfahrtīga sapulze gandrihs meenbalsīgi nolehmusi luhgt, lai uš laiku wiſās mceiās gubernā, kuras peemellejuši nerāschha, slehds krona brandwihna bodis. Waj fchis luhgums eewehrots, to laikrakfis nesin siņot.

No Kaunas. „Dūna-Btg.“ sino par wairakeem jauneem dselszelu projekteem: Ar ilgoschanos gaida us projekteto Kaunas-Krisburgas dselszela lihniju! Blakus schai, no kara ministrijas israudstai lihnijai, tagad radees jauns preelschlikums — Kaunas-Wilkomiras-Dwinkas-Sebeschas lihnija; bet ta ka schi garola un wairak ismalsfas, tad par to wehl no-teiks finantschu ministrija. Ja zelsh eetu schajā wirseend: Kauna-Janowo-Poneweschak-Krisburga, tad Riga ar to dabutu eewehrojami ihsaku zeku us ahrsemēm. Pee scheem 2 projekteem wehl peewenojotees treschais: Kaunas-Rosi-ienas-Schauku-Zelagamas.

No Rāunas. Rāuna Latweeshu nawa dauds; to buhs tilai lahs nepilns simts. Pilsehtas galwa un adwolats Grūndmanis ir Latweetis un ziti ispilda gan pilsehtas usraugn, gan kontoristu weetas. Wirsneeku starpā ir labs pulzinsch Latweeshu. Latweeshu deewkalposčhanu isdara reisi gadā, tā ap leeldeenām, Mēnslas kara-spēkla mahzitajs Gōlwers. Melahbas sabeedrigas sadīshwes ihbs schim sche Latweescheem nawa bijis, bet tee dīshwoja waj nu par fewi, waj issflihda pa zittautu sabeedribām, no kurām minamas: „Mūtschneeku klubs“ preefsch augstakām aprindām, „Tautas nams“ ar tehnizu un lehtu teatri preefsch semakām aprindām. Tagad sche dibinats arī „Intelligentu klubs“ preefsch widejām schķirām. Schajā intelligentu klubā nu ar Latweeshi nodomajuschi dibinat ihpašchu nodalu, cerihsot tur lasitawu un fastahdit bseedataju kori. Weetjais Wahzu draudses mahzitajs un ehrgelneels (Leitis) ir Latweescheem labwehlīgt un grīb weizinat scho kreetno nodomu, kuram no sirds nonwehlam dišchenakās sekmēs. (B.)

No Poltawas. Sirgu apgahdaschana preelshch Anglu armijas Deenwidus Afrikā. Kā „Polt. Gub. Wed.“ sīno, ūche eeradusēs lahma beedriba no Warschawas, lai ušpirktu sirgus Anglu armijai. Lihdsschim ūspirkli lahami 300 sirgu, 80 lihds 120 rublu qabalā.

Widseme.

No Rīgas. Keisarīskās Krievijas Dahrskopibas beedribas Rīgas nobala svehtdei 4. novembrī notureja fānu mehnescha sapulži, peedalotees ap 84 beedreem un weeseem. Starp zītu nahža schahdi sinosumi un nolehmumi. Preelschneeks sinosa sapulzei, ka nobomatas 1902. g. issstahdes atlauja jau dabuta, programas un peeteilschanas lofsnes drīhsumā nodrulashot un pēcuhūtishot kā beedreem, tā arī wīseem ziteem, kas tikai wehletos peedalitees issstahde; tapat esot jau arī Nodālas biblioteku Widsemes gubernatora lgs avstiprinajis; sihmešchanas wakara kurši fahlschotees 6. novembrī, tos schogad wadishot beedri spezialisti J. Aßfers, P. Saulīts un schōs kuršo pawafari ar sudraba medali anhalmatais. V. Anūts: preelschneeks meist

No Deenwidus-Afrikas kara laula peenahk masjim. Loti tumfchi stan fahda lorda Ritschenera telegrama no Pretorijas: „Witsneeks Bujs, kusch usbruka fahdeem 100 dseliszela fargeem pee Wales Williersborpes tuwumā, tika saguhstits. Anglu saudejumi wehl naw aprehlinati. Remingtona kolona atsteidsas dseliszela fargeem valihgā.“ Tā tad dseliszela fargi wispirms zeetušchi leelakus saudejumus un tikai ar valihgu pulku atsteigšchanos kauja greefusēs Angleem par labu. Waj galu galā Angli til nebuhs bijušchi pasaudetaji, tas wehl janogaida. No Lorenfo-Markesas sino, ka tur diwi tirgotaji jaur teefas spreedumu israibiti Mosambikā, par to ka apgahdasjušchi Buhreem eerotshus. Tahlak sino, ka lords Ritscheners israibijis presidenta Steijna laulatu draudseni ar peezeem behr-neem no Deenwidus-Afrikas. Ari tas, ka Steijna ldsi stvari

